

Rīgā

Ministru kabinetam

vk@mk.gov.lv

**Finanšu ministram
Jānim Reira kungam**

pasts@fm.gov.lv

Datums skatāms laika zīmogā

LTRK Nr. 2021/ 914

LDDK Nr. 9e/202

Par nodokļu politikas izmaiņām 2022. gada valsts budžeta kontekstā

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (turpmāk – LTRK) un Latvijas Darba devēju konfederācija (turpmāk – LDDK), reaģējot uz masu informācijas līdzekļos izskanējušo par koalīcijas partneru panākto vienošanos par 2022. gada valsts budžeta aprisēm, vērs Jūsu uzmanību uz uzņēmēju organizāciju identificētajiem problēmjaucieniem 2022. gada valsts budžeta kontekstā.

Šobrīd ir pieaugusi nepieciešamība uzlabot sociālo drošību, ko īpaši saasināja Covid-19 pandēmijas ietekme, un kas ietvertu atbilstošu veselības aprūpes pieejamību, kā arī pensiju sistēmas stabilitāti un ilgtspēju. Nodokļu sistēmai, jo īpaši – darbaspēka nodokļu jomā, ir jābūt gan starptautiski konkurētspējīgai, gan stabilai un paredzamai. Līdz ar darbaspēka nodokļiem konkurētspējīgām ir jābūt arī dažādām citām izmaksu pozīcijām, ko uzņemas darba devēji (piemēram, darba nespējas lapu segums un ilgums, virsstundas, papildus nodokļu nepiemērošana mobilitātei, attālinātā darba izmaksām u.c.). Vienlaikus ir svarīgi panākt lielāku nodarbināto personu līdzdalību nodokļu nomaksā. Ir nepieciešams fiskāli neitrālā veidā pāriet no diferencētā uz fiksētu ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa neapliekamo minimumu, kas tādējādi būtu vieglāk saprotams un administrējams, kā arī palīdzētu efektīvāk ierobežot ēnu ekonomiku un nevienlīdzību. Mazo nodokļu režīmi ir jākonsolidē veidā, lai rezultātā tie būtu vienkārši, taisnīgi un sociālo atbildību un ekonomisko attīstību veicinoši.

Ekonomisko vidi Latvijā šobrīd raksturo novājināts uzņēmumu finanšu stāvoklis, turklāt atsevišķās nozarēs vēl ilgstoši netiks atgūts pirmskrīzes līmenis. Atgūstoties ekonomikai, vienlaikus aug dažādas cenas (energoresursiem, izejvielām, transporta pakalpojumiem u.c.), kas rada pieaugošu spiedienu uz uzņēmējdarbības izmaksām. Ņemot vērā pietiekami augsto ēnu ekonomikas īpatsvaru, galveno nodokļu sloga daļu pašreizējos apstākļos uzņemas godprātīgie nodokļu maksātāji.

Nākotnē uzņēmumiem būs jārēķinās ar vairākiem izaicinājumiem (piemēram, zaļais kurss, sabiedrības novecošanās un demogrāfiskā slodze Eiropā, starpvalstu konkurence par darbiniekiem u.c.), bet īstermiņā un vidējā termiņā īpaši jāizceļ algu fonda kāpums (straujāk nekā ražīgums), kas ievērojami apgrūtinā Latvijas starptautisko konkurētspēju – jo īpaši tad, ja darbaspēka nodokļi un ar darbiniekiem saistītās izmaksu pozīcijas ir augstākas nekā citur.

Latvijas darbaspēka nodokļi un tiem pielīdzināmie maksājumi šobrīd ir augstākie starp Baltijas valstīm un vieni no augstākajiem tuvākā reģiona līmenī. Uz to norāda gan sociālo un sadarbības partneru

veiktā analīze, gan starptautisku ekspertu (EY, OECD) aprēķinātie salīdzinājumi. Nav šaubu, ka Latvijas darbaspēka nodokļu konkurētspējas veicināšanai ir jābūt nodokļu politikas evolūcijas virsmērķim, tam pakārtojot citas nodokļu politikas attīstības iniciatīvas.

Atgādinām, ka Ministru kabineta 22.09.2020 lēmums paredz, ka “[..] Finanšu ministrijai, konsultējoties ar sociālajiem un sadarbības partneriem un Latvijas Banku, līdz 2021. gada 1. jūnijam iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par tālāku darbaspēka nodokļu sloga mazināšanu.” Vēršam uzmanību, ka Finanšu ministrija nav konsultējusies ar sadarbības un sociālajiem partneriem, lai izstrādātu augstākminēto informatīvo ziņojumu, tā rezultātā neizpildot Ministru kabineta 2021. gada 22. septembra sēdē lemtu. Norādām, ka viens no iespējamajiem risinājumiem būtu Latvijas Bankas piedāvātais VSAOI likmes samazinājums par 4 procentpunktiem. Ņemot vērā būtisku šī piedāvājuma fiskālo ietekmi, vienlaicīgi jā sagatavo arī atbilstoši kompensējošie pasākumi (piemēram, no patēriņa nodokļiem, ēnu ekonomikas). Par šādiem pasākumiem jādiskutē, piesaistot sociālos un sadarbības partnerus.

Ņemot vērā iepriekš minēto, aicinām Nacionālās Trīspusējās sadarbības padomes Budžeta un nodokļu politikas trīspusējās sadarbības apakšpadomes sēdē, kā arī citos diskusiju formātos pārrunāt šādus jautājumus:

- 1) Kopējā darbaspēka nodokļu konkurētspēja;
- 2) Mazo uzņēmējdarbības nodokļu regulējums;
- 3) Citi ar nodokļu piemērošanu saistītie jautājumi:
 - paaugstināt ar IIN neapliekamo limitu darba devēja izmaksām par darbinieku apdrošināšanu;
 - paaugstināt ar IIN neapliekamo stipendijas līmeni profesionālās un augstākās izglītības iestāžu audzēkņiem, kuri iziet darba vidē balstītas mācības un mācību prakses;
 - nodrošināt konsekventu likumdošanas interpretāciju PVN piemērošanai ES fondu projektos, ko realizē biedrības, ievērojot tiesiskās paļāvības un ilgtspējīgas attīstības principus.

Šīs vēstules pielikumā pievienojam detalizētu ierosinājumu uzskaitījumu, tostarp tiesību normu redakcijas, kā arī LTRK un LDDK prezentāciju par nodokļu sistēmu.

Pielikumā:

- 1) Ierosinājumu apkopojums par nodokļu politikas izmaiņām 2022. gada valsts budžeta likumprojektu pakotnē uz 5 lapām;
- 2) LTRK un LDDK prezentācija par nodokļu sistēmu, kopā 39 slaidi.

Ar cieņu,

LTRK valdes priekšsēdētājs

Jānis Endziņš

LDDK Ģenerāldirektore

Līga Meņģelsone

**DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS
AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**